

Explaining the Structural Model of the Relationship Between Attachment Styles and Marital Dissatisfaction with the Mediating Role of the Mental Sense of Cohesion in Married People

Hasani Pouya F¹, *Sobhi Gharamaleki N², Mirzahosseini H³

Author Address

1. Counseling Department, Qom Branch, Islamic Azad University, Qom, Iran;
2. Motor Behavior Department, Allameh Tabataba'i University, Tehran, Iran;
3. Department of Psychology, Qom Branch, Islamic Azad University, Qom, Iran.

Corresponding Author Email: sobhi@atu.ac.ir

Received: 2024 August 22; Accepted: 2024 October 15

Abstract

Background & Objectives: Most people get married during their lives and want marital satisfaction. One of the most critical problems in the life of couples is marital dissatisfaction. Marital dissatisfaction is caused by a mismatch between the facts and expectations of the couple, and its severity depends on the couple's compatibility and beliefs. Attachment styles are among the factors that cause incompatibility and dissatisfaction in married life, which is related to marital dissatisfaction. The sense of mental coherence is another variable related to the quality of married life and marital dissatisfaction. Attachment styles and mental sense of cohesion are among the factors influencing marital dissatisfaction, and attachment styles influence the formation of the mental sense of cohesion. The present study aimed to explain the structural pattern of the relationship between attachment styles and marital dissatisfaction with the mediating role of mental sense of cohesion.

Methods: The current research used the path analysis method of correlational analysis type. The statistical population of this research included all married men and women referred to the Delfi Clinic in Tehran City, Iran, in 2023. From whom 384 people were selected by voluntary sampling. In the current research, according to the number of parameters (5 indicators and 7 paths) and according to Kline's proposal in structural equations, at least 5 samples and up to 50 samples are required for each parameter; the number of samples was estimated 32 times the number of parameters, which is equivalent to 384 people. The research tools included the Marital Disaffection Scale (Kayser, 1996), the Revised Adult Attachment Scale (Collins & Read, 1990), and the Sense of Coherence Questionnaire (Flensborg-Madsen et al., 2006). The obtained data were analyzed using path analysis in SPSS 24 and AMOS 24 software. A significance level of 0.05 was used for data analysis.

Results: Results showed an inverse and significant relationship between the dimensions of secure attachment style and mental sense of cohesion with marital dissatisfaction ($p < 0.05$). A direct and significant relationship was observed between the dimensions of avoidant attachment style and anxious attachment style with marital dissatisfaction ($p < 0.05$). Also, the hypothesized model had fitness with the collected data ($\chi^2 = 2.23$, CFI = 0.989, GFI = 0.998, AGFI = 0.952, and RMSEA = 0.054). The mental sense of cohesion mediated the relationship between avoidant style ($p < 0.001$, $\beta = 0.126$), secure style ($p < 0.001$, $\beta = -0.151$), and anxious attachment style ($p < 0.001$, $\beta = -0.233$) with marital dissatisfaction.

Conclusion: The results of the present study showed that the mental sense of cohesion mediated the relationship between avoidant, secure, and anxious attachment styles with marital dissatisfaction in married people.

Keywords: Sense of coherence, Attachment, Marital dissatisfaction, Married people.

تبیین الگوی ساختاری رابطه سبک‌های دلبستگی با دل‌زدگی زناشویی با نقش میانجی احساس انسجام روانی در متأهلین

فرانک حسنی پویا^۱، * ناصر صبحی قراملکی^۲، حسن میرزاحسینی^۳

توضیحات نویسندگان

۱. گروه مشاوره، واحد قم، دانشگاه آزاد اسلامی، قم، ایران؛
 ۲. گروه رفتار حرکتی، دانشگاه علامه طباطبائی، تهران، ایران؛
 ۳. گروه روان‌شناسی، واحد قم، دانشگاه آزاد اسلامی، قم، ایران.
 *رایانامه نویسنده مسئول: sobhi@atu.ac.ir

تاریخ دریافت: ۱ شهریور ۱۴۰۳؛ تاریخ پذیرش: ۲۴ مهر ۱۴۰۳

چکیده

زمینه و هدف: سبک‌های دلبستگی و احساس انسجام روانی از جمله عوامل تأثیرگذار بر دل‌زدگی زناشویی است و شکل‌گیری احساس انسجام روانی تحت تأثیر سبک‌های دلبستگی قرار دارد. پژوهش حاضر باهدف تبیین الگوی ساختاری رابطه سبک‌های دلبستگی با دل‌زدگی زناشویی با نقش میانجی احساس انسجام روانی در متأهلان انجام شد. **روش بررسی:** پژوهش حاضر از نوع تحلیلی همبستگی به روش تحلیل مسیر بود. جامعه آماری پژوهش را تمامی زنان و مردان متأهل مراجعه‌کننده به کلینیک دلفی در شهر تهران در سال ۱۴۰۲ تشکیل دادند که از میان آن‌ها ۳۸۴ نفر به روش نمونه‌گیری داوطلبانه انتخاب شدند. ابزارهای پژوهش شامل مقیاس دل‌زدگی زناشویی (کایزر، ۱۹۹۶) و مقیاس تجدیدنظرشده دلبستگی بزرگسالان (کولینز و رید، ۱۹۹۰) و پرسش‌نامه احساس انسجام (فلنسبرگ-مدسن و همکاران، ۲۰۰۶) بود. برای تحلیل داده‌ها از تحلیل مسیر و نرم‌افزارهای SPSS نسخه ۲۲ و AMOS نسخه ۲۴ و سطح معناداری ۰/۰۵ استفاده شد. **یافته‌ها:** نتایج نشان داد، الگوی مفروض پژوهش با داده‌های گردآوری‌شده برازش داشت ($\chi^2=2/23$ و $CFI=0/989$ و $GFI=0/998$ و $AGFI=0/952$ و $RMSEA=0/054$). احساس انسجام روانی رابطه بین سبک دلبستگی اجتنابی ($\beta=0/126$ و $p<0/001$) و سبک دلبستگی ایمن ($\beta=0/151$ و $p<0/001$) و سبک دلبستگی اضطرابی ($p<0/001$) و $\beta=-0/233$) را با دل‌زدگی زناشویی میانجی‌گری کرد. **نتیجه‌گیری:** براساس نتایج پژوهش، احساس انسجام روانی رابطه سبک‌های دلبستگی اجتنابی و ایمن و اضطرابی با دل‌زدگی زناشویی را در متأهلان میانجی‌گری می‌کند. **کلیدواژه‌ها:** احساس انسجام، دلبستگی، دل‌زدگی زناشویی، متأهلان.

ایمن برخوردار هستند، تصویر منسجم و مثبتی را از خود پرورش می‌دهند و درعین حال طرح‌واره‌های ناسازگار کمتری درباره خود و دیگران دارند. این برداشت‌ها و شناخت‌واره‌های مثبت^{۱۰} درباره خود و دیگران موجب صمیمیت و سازگاری در روابط زناشویی می‌شود و در نتیجه این افراد رضایت زناشویی بیشتری را تجربه می‌کنند؛ درحالی‌که افراد دارای سبک‌های دلبستگی نایمن دوسوگرا یا اجتنابی، به دلیل تصویر منفی و نامنسجمی که از خود و دیگران دارند، مطابق با طرح‌واره‌های خود و نه واقعیت با همسر ارتباط برقرار می‌کنند و بدین ترتیب ناسازگاری بیشتری را در رابطه زناشویی از خود نشان می‌دهند (۹). در پژوهشی زیانگ و همکاران دریافتند، افراد متأهل با سطوح بالای دلبستگی اجتنابی ممکن است سطوح پایین‌تری از حمایت همسر را درک کنند؛ بنابراین تمایل بیشتری به استفاده از مقابله منفی در حل و فصل تعارضات دارند که رضایت زناشویی را کاهش می‌دهد (۱۰).

احساس انسجام روانی^{۱۱}، یکی دیگر از متغیرهایی است که با کیفیت زندگی زناشویی و دل‌زدگی زناشویی ارتباط دارد (۱۱). کیفیت و ایمنی و نایمنی دلبستگی در شکل‌گیری ظرفیت تحمل فشار روانی و تجربه درونی حس انسجام مؤثر است (۱۲). حس انسجام در طول دوران زندگی و بر اثر میزان مقاومت فرد در برابر رخدادهای تنش‌زا شکل می‌گیرد و به فرد اجازه می‌دهد حس پایداری را به جای فروپاشی روانی تجربه کند. رویدادهای محیطی و بیرونی و نحوه واکنش فرد به صورت درونی به این رویدادها، به‌طور مداوم احساس انسجام فرد را تحت‌تأثیر قرار خواهد داد. حس انسجام نوعی جهت‌گیری شخصی به زندگی نیز تعریف می‌شود. احساس انسجام شامل سه مؤلفه است: ۱. درک‌شدنی بودن: ادراک فرد از قابلیت پیش‌بینی و فهم محیط پیرامون؛ ۲. قابلیت مدیریت: ادراک فرد از توانایی مقابله و مواجهه با واقعیت‌های محیط و کنترل آن؛ ۳. معناداری: توسعه یافتن معانی هیجانی و چالش‌ها و علایق در زندگی توسط فرد (۱۳)؛ دراین راستا خانی و آقایی نشان دادند، متأهلان دارای میزان حس انسجام بیشتر، قادر هستند خود را به‌شیوه مطلوب‌تری در روابط عرضه کنند و نیازهای خود را به‌شیوه مؤثرتری به شریک و همسر خود ابراز کنند؛ به‌عبارت‌دیگر هرچه حس انسجام در متأهلان بیشتر باشد، سطح رضایتمندی نیز بیشتر می‌شود و در نتیجه میزان دل‌زدگی کاهش می‌یابد (۱۴).

اگر خانواده از کارکرد مطلوب و مناسبی برخوردار باشد، اعضای آن نیز از سلامت روانی و جسمانی برخوردار خواهند بود؛ لذا به‌طور کلی باتوجه به اهمیت بنیان و استحکام خانواده به‌عنوان یکی از نهادهای مهم و اساسی در جامعه، بررسی دل‌زدگی زناشویی و عوامل اثرگذار بر آن حائز اهمیت است. در مجموع، باتوجه به یافته‌های پیشین و چارچوب‌های نظری، به‌نظر می‌رسد شکل‌گیری احساس انسجام روانی تحت‌تأثیر سبک‌های دلبستگی قرار دارد؛ ازاین‌رو شاید بتوان الگویی را

ازدواج^۱، رابطه‌ای نسبتاً مداوم بین زوجین متشکل از زن و مرد به‌شمار می‌رود که با عنوان زن و شوهر شناخته می‌شوند و پیوندهای اجتماعی و حقوقی میان آن دو موجب شکل‌گیری تعهد می‌شود (۱). اکثر مردم در طول زندگی خود ازدواج می‌کنند و درصدد آن هستند که ازدواج آن‌ها از رضایت زناشویی^۲ برخوردار باشد. زمانی که ازدواج‌ها پایدار و رضایت‌بخش باشد، همسران به‌طور کلی سالم‌تر و شادتر هستند و عمر طولانی‌تری دارند. شادکامی زناشویی به انتخاب همسر بستگی دارد و انتخاب ایده‌آل به این معنا است که خلق و خوی همسر با فرد همخوانی داشته باشد و از نظر عاطفی با او سازگار باشد. سازگاری زناشویی به‌منزله مفهومی ذهنی، شاخص مهمی از کیفیت زندگی به‌شمار می‌رود و وضعیت منعکس‌کننده هزینه‌ها و منافع ادراک‌شده افراد از ازدواج است؛ به‌این‌صورت که افراد زمانی از ازدواج راضی هستند که احساس کنند مزایا از هزینه‌ها بیشتر است (۲). از مشکلات بسیار مهم در زندگی زوجین، دل‌زدگی زناشویی^۳ است. دل‌زدگی زناشویی ناشی از تطابق‌نداشتن حقایق و انتظارات زوجین است و شدت آن به سازگاری زوجین و باورهای آن‌ها بستگی دارد (۳).

سبک‌های دلبستگی^۴، از عوامل فردی است که زمینه ناسازگاری و نارضایتی را در زندگی زناشویی به‌وجود می‌آورد و به‌همین دلیل به‌نظر می‌رسد با دل‌زدگی زناشویی در ارتباط باشد (۴). دلبستگی چارچوبی کلیدی برای عملکرد بین‌فردی، جهت‌گیری‌های دلبستگی بزرگسالان و بازنمایی‌های ذهنی متناظر از خود و دیگران (الگوهای کارکردی درونی) است که در نتیجه تجربیات اجتماعی اولیه ایجاد می‌شود. اعتقاد بر آن است که این بازنمایی‌های ذهنی^۵ توسط چهره‌های اولیه زندگی مانند والدین شکل می‌گیرد؛ اما همچنین تحت‌تأثیر روابط مهم، شرکای زندگی یا حتی بازنمایی‌های انتزاعی‌تر قرار دارد که بعداً در زندگی آموخته می‌شود (۵).

طبق نظریه دلبستگی، تعامل‌های اولیه کودک با مادر یا مراقب اولیه سبب گسترش بازنمایی‌ها و طرح‌واره‌های شناختی^۶ یا «الگوهای مؤثر درونی»^۷ درباره رفتارهای خود و دیگران می‌شود که انتظارات فرد را در روابط نزدیک از جمله رابطه زناشویی تعیین می‌کند (۶). مختل‌شدن حس ایمنی دلبستگی به دو سبک دلبستگی اضطرابی^۸ (اشتیاق به صمیمیت و ترس از طرد و رهاشدن توسط همسر) و دلبستگی اجتنابی^۹ (باورهایی مبتنی بر بی‌اعتمادی و وابستگی‌نداشتن به همسر) منجر می‌شود که عامل خطری برای مشکلات هیجانی هستند (۷). براساس نظریه الگوهای کارکردی درونی، مجموعه‌ای منسجم از اطلاعات، انتظارات و نایمنی‌ها که افراد درباره خود و روابط نزدیک دارند، در دوران رشدی شکل می‌گیرد (۸).

از عوامل مهم مؤثر بر دل‌زدگی و دیگر متغیرهای مربوط به زندگی زناشویی، تجارب اولیه فرد با والدین در دوران کودکی است؛ برای مثال افشاری و همکاران نتیجه گرفتند، افرادی که از سبک دلبستگی

7. Internal working models

8. Attachment anxiety

9. Attachment avoidance

10. Positive cognitions

11. Mental sense of cohesion

1. Marriage

2. Marital satisfaction

3. Marital disaffection

4. Attachment styles

5. Mental representations

6. Cognitive schemas

طراحی کرد که در آن دل‌زدگی زناشویی براساس سبک‌های دلبستگی با میانجیگری احساس انسجام روانی پیش‌بینی شود؛ بنابراین پژوهش حاضر باهدف تبیین الگوی ساختاری رابطه سبک‌های دلبستگی با دل‌زدگی زناشویی با نقش میانجی احساس انسجام روانی در متأهلان انجام شد.

۲ روش بررسی

پژوهش حاضر از نوع تحلیلی همبستگی به روش تحلیل مسیر بود. جامعه آماری پژوهش را تمامی زنان و مردان متأهل مراجعه‌کننده به کلینیک دلفی در شهر تهران در سال ۱۴۰۲ تشکیل دادند. در پژوهش حاضر متناسب با تعداد پارامترها (الگوی مفهومی پژوهش در شکل ۱ با پنج نشانگر و هفت مسیر) و طبق پیشنهاد کلاین که در معادلات ساختاری به‌ازای هر پارامتر حداقل پنج نفر نمونه و حداکثر تا پنجاه نفر نمونه لازم است، تعداد نمونه ۳۲ برابر تعداد پارامتر یعنی معادل ۳۸۴ نفر برآورد شد (۱۵). افراد به‌روش نمونه‌گیری داوطلبانه انتخاب شدند. ملاک‌های ورود به پژوهش عبارت بود از: سن ۲۵ تا ۶۰ سال؛ طول مدت ازدواج ۱۰ تا ۱۵ سال؛ استفاده‌نکردن هم‌زمان از داروهای روان‌پزشکی و روان‌درمانی؛ مبتلانی‌بودن به بیماری‌های جسمانی مزمن؛ بستری‌نشدن در طول یک سال گذشته.

به‌منظور جمع‌آوری اطلاعات ابزارهای زیر به‌کار رفت.

– مقیاس دل‌زدگی زناشویی^۱: مقیاس دل‌زدگی زناشویی توسط کایزر در سال ۱۹۹۶ ساخته شد (۱۶). مقیاس دارای ۲۱ گویه است که در طیف لیکرت چهاردرجه‌ای از اصلاً درمورد من صدق نمی‌کند=۱ تا کاملاً درمورد من صدق می‌کند=۴ نمره‌گذاری می‌شود. در این ابزار حداقل نمره ۲۱ و حداکثر ۸۴ است. کسب نمره بیشتر به‌معنای میزان بیشتر از دل‌زدگی زناشویی است (۱۶). کایزر برای این مقیاس ضریب آلفای کرونباخ ۰/۹۷ را به‌عنوان شاخصی از همسانی درونی ابزار به‌دست آورد و همبستگی بین نمره دل‌زدگی و مقیاس شادکامی زناشویی ادراک‌شده^۲ و مقیاس صمیمیت زناشویی^۳ را به‌ترتیب برابر با ۰/۵۶ و ۰/۸۶ – به‌عنوان شاخصی از روایی هم‌گرای ابزار گزارش کرد (۱۶). ساداتی و همکاران در نمونه‌ای شامل سیصد معلم در شهر اهواز، همبستگی ابزار مذکور را با مقیاس فرسودگی زناشویی پاینز^۴ برابر با ۰/۵۴ به‌عنوان شاخصی از روایی هم‌گرای ابزار به‌دست آوردند و برای این ابزار ضریب آلفای کرونباخ را برابر با ۰/۷۹ به‌عنوان شاخصی از همسانی درونی ابزار گزارش کردند (۱۷).

– مقیاس تجدیدنظرشده دلبستگی بزرگسالان^۵: این مقیاس توسط کولینز و رید در سال ۱۹۹۰ ساخته شد (۱۸). مقیاس دارای هجده گویه است که سه سبک دلبستگی ایمن (گویه‌های ۱، ۶، ۸، ۱۲، ۱۳،

۱۷) و دلبستگی اجتنابی (گویه‌های ۲، ۵، ۷، ۱۴، ۱۶، ۱۸) و دلبستگی اضطرابی (گویه‌های ۳، ۴، ۹، ۱۰، ۱۱، ۱۵) را در طیف لیکرت پنج‌درجه‌ای لیکرت از به‌هیچ‌وجه با خصوصیات من تطابق ندارد=صفر تا کاملاً با خصوصیات من تطابق دارد=۴ ارزیابی می‌کند. در این ابزار حداقل نمره در هر یک از سبک‌های دلبستگی صفر و حداکثر ۲۴ است. کسب نمره بیشتر به‌معنای میزان بیشتری از سبک دلبستگی مدنظر است (۱۸). کولینز و رید همبستگی سه سبک دلبستگی ایمن و اجتنابی و اضطرابی را با پرسش‌نامه عزت‌نفس^۶ به‌ترتیب ۰/۴۰ و ۰/۲۶ – و ۰/۲۰ – به‌منزله شاخصی از روایی هم‌گرای ابزار گزارش کردند. کولینز و رید ضرایب آلفای کرونباخ را برای دو نمونه ۱۷۳ و ۱۰۰ نفری از دانشجویان به‌ترتیب برای سبک دلبستگی اجتنابی ۰/۸۱ و ۰/۸۲ و سبک دلبستگی دوسوگرا/اضطرابی ۰/۷۸ و ۰/۸۰ و سبک دلبستگی ایمن ۰/۸۵ و ۰/۸۳ – به‌عنوان شاخصی از همسانی درونی ابزار به‌دست آوردند (۱۸). در پژوهش فرهادی و همکاران، برای کل ابزار ضریب آلفای کرونباخ ۰/۷۲ به‌منزله شاخصی از همسانی درونی ابزار بود و با استفاده از تحلیل عاملی تأییدی شاخص‌های برازش مجذورکای هنجار شده^۷ ۳/۴۵، ریشه خطای میانگین مجذورات تقریب^۸ ۰/۴۱، شاخص نکویی برازندگی^۹ ۰/۰۹۵، شاخص برازندگی تطبیقی^{۱۰} و شاخص برازش هنجار شده^{۱۱} ۰/۹۴۰ به‌دست آمد (۱۹).

– پرسش‌نامه احساس انسجام^{۱۲}: این پرسش‌نامه توسط فلنسیرگ – مدسن و همکاران در سال ۲۰۰۶ ساخته شد (۲۰). پرسش‌نامه دارای ۳۵ گویه است که سه مؤلفه فهم‌پذیری (توانایی درک) و توانایی مدیریت و معناداری را در طیف لیکرت سه‌گزینه‌ای (خیر=۱، نمی‌دانم=۲، بله=۳) یا پنج‌درجه‌ای (بسیار ناراضی=۱، ناراضی=۲، گاهی راضی و گاهی ناراضی=۳، راضی=۴، بسیار راضی=۵) ارزیابی می‌کند. گویه‌های ۱ تا ۲۴ در طیف لیکرت سه‌درجه‌ای و گویه‌های ۲۵ تا ۳۵ در طیف لیکرت پنج‌درجه‌ای نمره‌گذاری می‌شود. حداقل نمره در ابزار ۳۵ و حداکثر ۱۰۵ است. کسب نمره بیشتر به‌معنای میزان بیشتری از احساس انسجام است (۲۰). فلنسیرگ – مدسن و همکاران برای پرسش‌نامه ضریب آلفای کرونباخ را ۰/۸۷ و همبستگی این مقیاس را با پرسش‌نامه سلامت عمومی گلدبرگ و هیلر^{۱۳} برابر با ۰/۵۰ به‌عنوان شاخصی از روایی هم‌گرای ابزار گزارش کردند (۲۰). علی‌پور و شریف برای این ابزار ضریب آلفای کرونباخ را ۰/۹۶ به‌عنوان شاخصی از همسانی درونی ابزار به‌دست آوردند؛ همچنین با بررسی روایی عاملی سازه به‌شیوه تأییدی نشان دادند، این مقیاس تنها یک عامل دارد که ۷۶/۵ درصد واریانس را تبیین می‌کند و همه گویه‌ها در این یک عامل بارگیری می‌شود (۲۱).

8. Root Mean Square Error of Approximation (RMSEA)

9. Goodness of Fit Index (GFI)

10. Comparative Fit Index (CFI)

11. Normed Fit Index (NFI)

12. Sense of Coherence Questionnaire

13. Goldberg & Hillier's General Health Questionnaire

1. Marital Disaffection Scale

2. Perceived Marital Happiness Scale

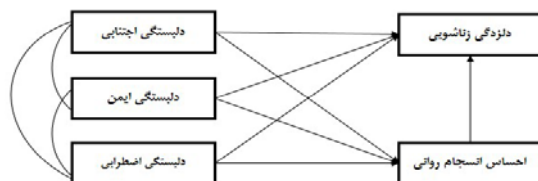
3. Marital Closeness Scale

4. Pines Couple Burnout Measurement

5. Revised Adult Attachment Scale

6. Self-Esteem Questionnaire

7. Normalized chi-square

شکل ۱. الگوی مفهومی رابطه سبک‌های دل‌بستگی با دل‌زدگی زناشویی با نقش میانجی احساس انسجام روانی در متأهلان

۳ یافته‌ها

در پژوهش حاضر ۱۶۴ نفر (۴۲/۷۱ درصد) از شرکت‌کنندگان مرد و ۲۲۰ نفر (۵۷/۲۹ درصد) زن بودند. از لحاظ سن ۸۸ نفر (۹۹/۸۲ درصد) ۲۵ تا ۳۰ سال، ۳۲ نفر (۸/۳۳ درصد) ۳۱ تا ۳۵ سال، ۹۲ نفر (۲۳/۹۶ درصد) ۳۶ تا ۴۰ سال، ۶۰ نفر (۱۵/۶۲ درصد) ۴۱ تا ۴۵ سال، ۵۶ نفر (۱۴/۵۸ درصد) ۴۶ تا ۵۰ سال، ۱۶ نفر (۴/۱۷ درصد) ۵۱ تا ۵۵ سال و ۴ نفر (۱/۰۴ درصد) ۵۶ تا ۶۰ سال داشتند. لازم به ذکر است، میانگین و انحراف معیار سن شرکت‌کنندگان به ترتیب $10/19 \pm 34/98$ سال بود. تحصیلات ۴۸ نفر (۱۲/۵ درصد) از شرکت‌کنندگان فوق‌دیپلم، ۲۸۰ نفر (۷۲/۹۲ درصد) لیسانس، ۴۴ نفر (۱۱/۴۶ درصد) فوق‌لیسانس و ۱۲ نفر (۳/۱۲ درصد) دکتری بود. ۱۹۸ نفر (۵۱/۵۶ درصد) از شرکت‌کنندگان شاغل و ۱۸۶ نفر (۴۸/۴۴ درصد) غیرشاغل بودند. در پژوهش حاضر طول مدت ازدواج ۸۸ نفر (۹۹/۸۲ درصد) پنج سال، ۳۶ نفر (۹/۷۳ درصد) شش سال، ۴۲ نفر (۸/۳۳ درصد) هفت سال، ۱۰۰ نفر (۲۳/۹۶ درصد) هشت سال، ۶۰ نفر (۱۵/۶۲ درصد) نه سال و ۵۸ نفر (۱۵/۱۰ درصد) ده سال بود. لازم به ذکر است، میانگین و انحراف معیار طول مدت ازدواج به ترتیب $7/47 \pm 7/47$ سال به دست آمد. در پژوهش حاضر ۹۶ نفر (۲۵ درصد) بدون فرزند بودند و ۹۲ نفر (۲۳/۹۶ درصد) یک فرزند و ۱۳۸ نفر (۳۵/۹۳ درصد) دو فرزند و ۵۸ نفر (۱۵/۱۰ درصد) بیشتر از دو فرزند داشتند.

جدول ۱ میانگین و انحراف معیار و ضرایب همبستگی بین سبک‌های دل‌بستگی احساس انسجام روانی و دل‌زدگی زناشویی را نشان می‌دهد.

پس از آشنایی شرکت‌کننده‌ها با اهداف پژوهش و اطمینان از محرمانه ماندن اطلاعات شخصی و اعلام رضایت، آن‌ها وارد پژوهش شدند. به دلیل ورود آگاهانه متأهلان در مرحله آخر به پژوهش، به رضایت آگاهانه آن‌ها اکتفا شد و مجوز برای اجرای پژوهش اخذ نشد. داده‌ها با استفاده از نرم‌افزارهای SPSS نسخه ۲۲ و AMOS نسخه ۲۴، ضریب همبستگی پیرسون با سطح معناداری ۰/۰۵ و روش تحلیل مسیر به شرط برقراری مفروضه‌ها از جمله نرمال بودن توزیع داده‌ها (بررسی با آماره‌های چولگی^۲ و کشیدگی^۳ با دامنه^۴ ۲- تا ۲+) و فاصله مهلبویاس^۵ و وجود رابطه خطی^۶ (بررسی با استفاده از نمودار پراکنندگی واریانس‌های استاندارد شده خطاها^۷) و وجود نداشتن رابطه هم‌خطی^۸ (بررسی با آماره‌های ضریب تحمل^۹ و عامل تورم واریانس^۹ به ترتیب با خط برش بزرگ‌تر از ۰/۱ و کوچک‌تر از ۱۰)، تحلیل شدند. تحلیل برازش الگوی ساختاری پژوهش با شاخص‌های نکویی برازش از جمله شاخص‌های نکویی برازش مجذورکای^{۱۰} با مقدار احتمال بزرگ‌تر از ۰/۰۵، مجذورکای هنجار شده با خط برش بزرگ‌تر از ۳، ریشه خطای میانگین مجذورات تقریب با نقطه برش کوچک‌تر از ۰/۰۸، شاخص نکویی برازندگی با نقطه برش بزرگ‌تر از ۰/۹۰، شاخص تعدیل شده برازندگی^{۱۱} با نقطه برش بزرگ‌تر از ۰/۸۰ و شاخص برازندگی تطبیقی با نقطه برش بزرگ‌تر از ۰/۹۰، با در نظر گرفتن مقادیر خط برش ذکر شده، صورت گرفت. در پژوهش حاضر برای برآورد اثرات مستقیم و غیرمستقیم، روش برآورد بیشینه درست‌نمایی^{۱۲} و روش بوت‌استرپ^{۱۳} و سطح معناداری ۰/۰۵ به کار رفت (۲۲).

جدول ۱. میانگین، انحراف معیار، چولگی، کشیدگی و همبستگی پیرسون بین متغیرهای پژوهش

متغیر	۱	۲	۳	۴	۵
۱. سبک دل‌بستگی اجتنابی	-				
۲. سبک دل‌بستگی ایمن	۰/۲۰۸**	-			
۳. سبک دل‌بستگی اضطرابی	۰/۳۷۵**	۰/۲۷۲**	-		
۴. انسجام روانی	۰/۴۲۴**	۰/۳۵۰**	۰/۷۲۲**	-	
۵. دل‌زدگی زناشویی	۰/۲۳۲**	۰/۱۶۲**	۰/۴۲۶**	۰/۴۷۵**	-
میانگین	۱۲/۱۱	۱۱/۸۱	۸/۰۹	۷۷/۲۹	۵۲/۶۷
انحراف معیار	۲/۱۷	۲/۱۴	۳/۵۵	۱۹/۷۷	۴/۸۷
چولگی	۰/۰۹۳	۰/۱۳۳	۰/۶۲۲	۰/۶۱۲	۰/۲۷۲
کشیدگی	۰/۴۱۰	۰/۰۷۲	۰/۵۲۶	۰/۸۲۳	۰/۱۱۰

** $p < 0/05$

8. Tolerance coefficient

9. Variance inflation factor

10. Chi-square

11. Adjusted goodness of fit index (AGFI)

12. Maximum likelihood estimation

13. Bootstrap

1. Normal

2. Skewness

3. Kurtosis

4. Mahalanobis distance

5. Linearity

6. Standardized residuals

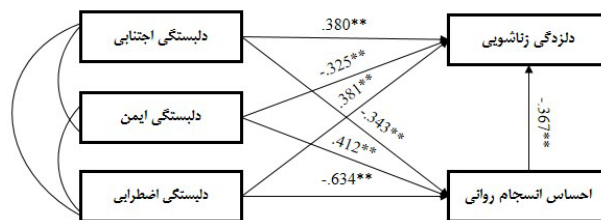
7. Collinearity

بر اساس جدول ۱، بین ابعاد سبک دلبستگی ایمن و احساس انسجام روانی با دلزدگی زناشویی رابطه معکوس و معنادار وجود داشت. بین زناشویی رابطه مستقیم و معنادار مشاهده شد.

جدول ۲. برآورد مستقیم بین سبک‌های دلبستگی و احساس انسجام روانی و دلزدگی زناشویی

ضرایب	مسیرها	برآورد اثر استاندارد نشده	خطای معیار	برآورد اثر استاندارد شده	مقدار احتمال
	سبک دلبستگی اجتنابی-دلزدگی زناشویی	۰/۴۹۷	۰/۱۱۷	۰/۳۸۰	<۰/۰۰۱
	سبک دلبستگی ایمن-دلزدگی زناشویی	-۰/۳۹۸	۰/۰۷۷	-۰/۳۲۵	<۰/۰۰۱
	سبک دلبستگی اضطرابی-دلزدگی زناشویی	۰/۳۸۸	۰/۰۷۳	۰/۳۸۱	<۰/۰۰۱
مستقیم	انسجام روانی-دلزدگی زناشویی	-۰/۴۲۹	۰/۰۷۶	-۰/۳۶۷	<۰/۰۰۱
	سبک دلبستگی اجتنابی-انسجام روانی	-۰/۴۴۵	۰/۱۰۸	-۰/۳۴۳	<۰/۰۰۱
	سبک دلبستگی ایمن-انسجام روانی	۰/۵۰۱	۰/۰۹۴	۰/۴۱۲	<۰/۰۰۱
	سبک دلبستگی اضطرابی-انسجام روانی	-۰/۶۷۷	۰/۰۹۷	-۰/۶۳۴	<۰/۰۰۱

بر اساس جدول ۲، سبک‌های دلبستگی اجتنابی ($p < ۰/۰۰۱$)، اضطرابی ($\beta = ۰/۳۸۱, p < ۰/۰۰۱$) و دلزدگی زناشویی را پیش‌بینی ($\beta = ۰/۳۸۰$) و دلبستگی ایمن ($\beta = -۰/۳۲۵, p < ۰/۰۰۱$) و دلبستگی کردند.

شکل ۲. ضرایب مسیر استاندارد مدل برازش شده

جدول ۳. برآورد غیرمستقیم با استفاده از روش بوت استرپ

ضرایب	مسیرها	برآورد اثر استاندارد نشده	خطای معیار	برآورد اثر استاندارد شده	حد کمتر	حد بیشتر	مقدار احتمال
	سبک دلبستگی اجتنابی-انسجام روانی-دلزدگی زناشویی	۰/۲۱۳	۰/۰۷۸	۰/۱۲۶	۰/۱۲۰	۰/۱۷۸	<۰/۰۰۱
غیرمستقیم	سبک دلبستگی ایمن-انسجام روانی-دلزدگی زناشویی	-۰/۲۹۸	۰/۰۵۵	-۰/۱۵۱	-۰/۱۲۴	-۰/۲۱۰	<۰/۰۰۱
	سبک دلبستگی اضطرابی-انسجام روانی-دلزدگی زناشویی	-۰/۳۱۸	۰/۰۵۵	-۰/۲۳۳	-۰/۱۹۷	-۰/۲۹۹	<۰/۰۰۱

بر اساس جدول ۳، احساس انسجام روانی رابطه بین سبک دلبستگی اجتنابی ($\beta = ۰/۱۲۶, p < ۰/۰۰۱$) و سبک دلبستگی اضطرابی ($\beta = -۰/۲۳۳, p < ۰/۰۰۱$) را با دلزدگی زناشویی میانجیگری کرد.

جدول ۴. شاخص‌های نکویی برازش الگوی ساختاری

شاخص‌های برازندگی	الگوی ساختاری
مجذورکای	۲/۲۳
مجذورکای هنجار شده	۲/۲۳
شاخص برازندگی	۰/۹۹۸
شاخص تعدیل شده برازندگی	۰/۹۵۲
شاخص برازندگی تطبیقی	۰/۹۸۹
ریشه خطای میانگین مجذورات تقریب	۰/۰۵۴

جدول ۴ نشان می‌دهد، الگوی ساختاری برازش با داده‌های گردآوری شده برازش داشت.

۴ بحث

هدف پژوهش حاضر تبیین الگوی ساختاری رابطه سبک‌های دلبستگی با دلزدگی زناشویی با نقش میانجی احساس انسجام روانی در متأهلان بود. نتایج پژوهش حاضر نشان داد، احساس انسجام روانی رابطه سبک‌های دلبستگی اجتنابی و ایمن و اضطرابی با دلزدگی زناشویی را در متأهلان میانجیگری می‌کند. این یافته با پژوهش‌های افشاری و همکاران مبنی بر وجود رابطه بین سبک دلبستگی ایمن با کیفیت روابط زناشویی (۹) و زیانگ و همکاران مبنی بر وجود رابطه بین سبک دلبستگی اجتنابی با رضایت زناشویی (۱۰) و خانی و آقایی مبنی بر

وجود رابطه بین میزان حس انسجام با رضایتمندی زوجین (۱۴)، همسوست.

در تبیین این یافته‌ها می‌توان گفت، ویژگی‌های رفتاری و شخصیتی فرد اضطرابی بر روابط زناشویی تأثیر منفی می‌گذارد (۲۳). افراد با سبک دلبستگی ایمن، حمایت‌کننده هستند، اعتماد به نفس ویژه‌ای دارند و خطرپذیرند، به دنبال راهکارهای گوناگون برای حل مشکلات خود هستند، به سرانجام عمل خود امیدواری بیشتری دارند و خونگرمی و صمیمیت بیشتری نشان می‌دهند؛ این ویژگی‌ها بر رضایتمندی آن‌ها از روابط با همسر می‌افزاید و نیز صمیمیت میان زن و شوهر را افزایش می‌دهد (۲۴). افراد با سبک دلبستگی نایمن اضطرابی معمولاً در روابط خود ترس از طردشدن دارند. همچنین غالباً مایل به نزدیک شدن به دیگران نیستند و نگران هستند طرف مقابلشان متقابلاً به احساسات آن‌ها پاسخ ندهد که منجر به سردی و دوری رابطه می‌شود (۲۵). فرد اضطرابی به دلیل احساس اضطراب و طردشدگی دائمی و نیز چسبندگی و دلبستگی شدید و احساس خطر دائمی بی‌وفایی از همسر، بیش از حد برای همسر خود از لحاظ روان‌شناختی مشکل به وجود می‌آورد و تاحدی با کنترل و چسبندگی دائمی به او، آزادی‌ها و خودمختاری همسر را سلب می‌کند. تحمل این نوع رفتار و ویژگی‌های همسر اضطرابی برای طرف مقابل، مشکل‌ساز است و در درازمدت سبب سردی رابطه و نارضایتی زناشویی می‌شود (۲۶). اضطراب دلبستگی در هریک یا دو همسر، جنگ قدرت و آشفتگی‌های هیجانی و عاطفی را در رابطه آن‌ها افزایش می‌دهد و عملکردشان را تضعیف می‌کند. پیش‌بینی‌شدنی است که چنین ویژگی‌هایی، رضایت زناشویی را تحت تأثیر قرار می‌دهد و موجب دل‌زدگی زناشویی می‌شود (۲۷). متأهلان با سبک‌های دلبستگی اجتنابی، خود را خودکفا می‌بینند. به علاوه آن‌ها خود را نادیده می‌گیرند، آسیب‌پذیر هستند و ادعا می‌کنند نیازی به روابط نزدیک ندارند و احتمالاً از صمیمیت اجتناب می‌ورزند. آن‌ها بین کشش به سوی همسر و اجتناب از همسر در نوسان هستند؛ به این ترتیب آن‌ها به همسر خود نزدیک می‌شوند و سپس او را پس می‌زنند. این افراد در روابط عاشقانه خود بلا تکلیف هستند و در نتیجه دل‌زدگی زناشویی بیشتری را تجربه می‌کنند (۲۸).

احساس امنیتی که از دلبستگی فرد به دست می‌آید، به تمام جنبه‌های رشد روان‌شناختی کمک می‌کند و توانایی فرد را در مقابله با مشکلات زندگی ارتقا می‌بخشد؛ اما سبک دلبستگی نایمن، فرد را در مواجهه با بحران‌ها آسیب‌پذیر می‌کند و مانع رشد سالم شخصیت می‌شود (۸). فرایند رشد بهنجار که از تولد تا مرگ را در بر می‌گیرد، مملو از شرایط تنش‌زا است و افرادی که دارای دلبستگی ایمن هستند، از احساس انسجام روانی نیز در برابر تنش‌های زندگی برخوردار خواهند بود. احساس انسجام روانی، عامل مهمی برای رشد و بقای سلامت افراد است؛ اما نمی‌تواند به‌تنهایی کل سلامتی را توضیح دهد. ظاهراً متغیرهای فردی در احساس انسجام وجود دارد که با سلامت جسمی و روانی مرتبط است؛ بنابراین احساس انسجام روانی به‌عنوان روش مشخصی در اندیشیدن، بودن و عمل کردن با اطمینان درونی و معین است که موجب می‌شود افراد منابع در دسترس خود را شناسایی و بهره‌بردارای و استفاده کنند (۱۳). احساس انسجام، دیدگاه فرد به

زندگی را درجهتی سوق می‌دهد که هرآنچه اتفاق می‌افتد معقولانه است و عقل توضیحاتی برای آن دارد. هر رویدادی را می‌توان مدیریت کرد و انتخاب به‌سوی استفاده از راهبردهای انعطاف‌پذیر است؛ همچنین تمامی این وقایع هرچند تنش‌زا باشد، ارزشمند است و به زندگی فرد معنا می‌بخشد. افراد دارای این ویژگی، باور دارند که از طریق مبارزه می‌توان نتایج و پیامدهای رویدادها را به نفع خود خاتمه داد و تغییرات زندگی، اگرچه تنش‌زا است، شرایطی را برای رشد و پختگی فراهم می‌سازد (۲۹).

افرادی که احساس انسجام قوی دارند، تنش‌های روزمره و حتی شرایطی که برای اغلب زوجین تنش‌زا تلقی می‌شود، برای آن‌ها جزئی از زندگی و طبیعی است و بستری برای یادگیری فراهم می‌کند. آن‌ها باور دارند هرآنچه برای مقابله با موانع و شرایط موجود لازم دارند، در وجودشان نهفته است؛ بنابراین سعی می‌کنند از تمام موقعیت‌ها برای رشد خویش و رابطه زناشویی خود، استفاده کنند (۳۰). افرادی که سطح بالایی از ویژگی‌های سخت‌کوشی را داشته باشند، تعامل با شریک زندگی برای آن‌ها تنها ارزش نیست؛ بلکه فرصتی برای یادگیری است. چنین افرادی اعتقاد دارند سرنوشت رابطه و تحول زندگی ایشان وابسته به تلاش و عملکرد خود آن‌ها است؛ بنابراین بهتر است بر آنچه متقابلاً بر آن‌ها تأثیر می‌گذارد، نفوذ داشته باشند. آن‌ها زندگی و آسایش بدون زحمت را بیهوده قلمداد می‌کنند (۳۱). زن و شوهرهایی که احساس انسجام قوی دارند، محرک‌ها را به‌صورت غیراسترسی یا بی‌خطر می‌پندارند، از خود در برابر اثرات نامطلوب استرس محافظت می‌کنند، آن‌ها اتفاقات زندگی را کمتر پردغدغه می‌دانند (درک‌پذیری)، برای مدیریت کردن موقعیت‌های پر تنش، منابع را تشخیص می‌دهند و بسیج می‌کنند (قابلیت مدیریت) و در انتخاب راهبردهای مقابله‌ای مناسب، انعطاف‌پذیری بیشتری دارند. همچنین زوجین دارای انسجام درونی، مشکلات و درخواست‌های مواجهه‌شده با آن‌ها را ارزشمند تلقی می‌کنند و در تجربیات ناخوشایند نیز به دنبال معنا هستند و بهتر بر مشکلات غلبه می‌کنند (۱۱)؛ به‌طورکلی می‌توان گفت حس انسجام قوی، مانع تأثیر عوامل استرس‌زا بر زندگی زوجین خواهد شد؛ درحالی‌که حس انسجام ضعیف موجب آسیب‌پذیری بیشتر در برابر مشکلات و تعارضات زناشویی می‌شود و دل‌زدگی زناشویی را به‌همراه دارد. حس انسجام قوی، احساس ایمنی در فرد ایجاد می‌کند. رابطه امن با فردی صورت می‌پذیرد که در قبال او احساس دلبستگی شود. این ارتباط امن بیشتر با همسر شکل می‌گیرد و همسر شکل اولیه و منبع اصلی و احساس آرامش است. افرادی که احساس ایمنی می‌کنند، به همسر خود دلبستگی روشن‌تر، منسجم‌تر و پیوسته‌تری دارند و دارای احساس مثبت به خود هستند. زوج‌هایی که دلبستگی ایمن دارند، در قبال یکدیگر معتمدتر هستند. آن‌ها از رابطه بین فردی خود بیشتر احساس رضایت می‌کنند و این امر سبب تداوم رابطه بین آن‌ها می‌شود.

هر پژوهشی اگرچه در ماهیت به دنبال ارتباط بین عوامل و میزان تأثیر آن‌ها است، در بطن خود مجموعه‌ای از محدودیت‌ها را خواهد داشت. در پژوهش حاضر از روش نمونه‌گیری غیرتصادفی برای جمع‌آوری نمونه استفاده شد که این امر ممکن است با خطا همراه باشد. پیشنهاد می‌شود در پژوهش‌های آتی تاحدامکان، روش‌های نمونه‌گیری تصادفی

در انتخاب نمونه به کار رود. باتوجه به رابطه سبک‌های دلبستگی و دل‌زدگی زناشویی، همچنین باتوجه به نقش میانجیگر احساس انسجام روانی در رابطه سبک‌های دلبستگی و دل‌زدگی زناشویی، توجه به این متغیرها در مداخلات پیش از ازدواج و زوجی توسط مشاوران و روان‌شناسان حوزه خانواده در پیشگیری از آسیب‌های رابطه زوجین پیشنهاد می‌شود.

۵ نتیجه‌گیری

نتایج پژوهش حاضر نشان داد، احساس انسجام روانی رابطه سبک‌های دلبستگی اجتنابی و ایمن و اضطرابی با دل‌زدگی زناشویی را در متأهلان میانجیگری می‌کند.

۶ تشکر و قدردانی

از همه متأهلانی که در پژوهش حاضر شرکت کردند، همچنین مسئولان دانشگاه آزاد اسلامی که با همکاری خود امکان این پژوهش را فراهم آوردند، تشکر و قدردانی می‌شود.

۷ بیانیه‌ها

تأییدیه اخلاقی و دریافت رضایت‌نامه از شرکت‌کنندگان از شرکت‌کننده‌های تحقیق حاضر دست‌نوشته‌ای در قالب بیانیه‌ای درباره تأیید و رضایت اخلاقی دریافت شد.

رضایت برای انتشار

این امر غیرقابل اجرا است.

دردسترس بودن داده‌ها و مواد

داده‌های پشتیبان نتایج گزارش شده در مقاله که در طول مطالعه تحلیل شدند، به صورت فایل ورودی داده نزد نویسنده مسئول حفظ خواهد شد.

تضاد منافع

نویسندگان اعلام می‌کنند، هیچ‌گونه تضاد منافی ندارند.

منابع مالی

این مطالعه بخشی از نتایج رساله دکتری خانم فرانک حسنی پویا در رشته مشاوره، با راهنمایی جناب آقای دکتر ناصر صبحی قراملکی در دانشگاه آزاد اسلامی واحد قم است که در سامانه پژوهش‌یار دانشگاه آزاد اسلامی به نشانی <https://ris.iau.ac.ir> و سامانه ملی اخلاق در پژوهش‌های زیست‌پزشکی IR.IAU.QOM.REC.1402.042 ثبت شده است. اعتبار برای مطالعه گزارش شده از منابع شخصی تأمین شده است.

مشارکت نویسندگان

همه نویسندگان سهم یکسانی در تهیه پیش‌نویس مقاله و بازبینی و اصلاح مقاله حاضر بر عهده داشتند.

References

1. Jahan Y, Chowdhury AS, Rahman SMA, Chowdhury S, Khair Z, Huq KATME, et al. Factors involving extramarital affairs among married adults in Bangladesh. *Int J Community Med Public Health*. 2017;4(5):1379. <http://dx.doi.org/10.18203/2394-6040.ijcmph20171506>
2. Zhang C, Liang Y. The impact of education level on marital satisfaction: evidence from China. *Social Sciences & Humanities Open*. 2023;7(1):100487. <https://doi.org/10.1016/j.ssaho.2023.100487>
3. Jafari A, Alami A, Charoghchian E, Delshad Noghbi A, Nejatian M. The impact of effective communication skills training on the status of marital burnout among married women. *BMC Women's Health*. 2021;21(1):231. <https://doi.org/10.1186/s12905-021-01372-8>
4. Ghaforiyan Mohebbi F, Karbalaee Mohammad A. The effectiveness of life skills training on marital self-regulation and attachment behavior in marital relationships among women with marital conflicts. *Journal of New Strategies in Psychology and Educational Sciences*. 2019;2(2):1–24. [Persian]
5. Gruda D, Hanges P, Miknevičiute E, Karanatsiou D, Vakali A. Every vote you make: attachment and state culture predict bipartisanship in U.S. congress. *Pers Individ Dif*. 2024;222:112576. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2024.112576>
6. Marchand-Reilly JF. Attachment anxiety, conflict behaviors, and depressive symptoms in emerging adults' romantic relationships. *J Adult Dev*. 2012;19(3):170–6. <https://doi.org/10.1007/s10804-012-9144-4>
7. Mikulincer M, Shaver PR. Attachment orientations and emotion regulation. *Curr Opin Psychol*. 2019;25:6–10. <https://doi.org/10.1016/j.copsyc.2018.02.006>
8. Fraley RC, Roisman GI. The development of adult attachment styles: four lessons. *Curr Opin Psychol*. 2019;25:26–30. <https://doi.org/10.1016/j.copsyc.2018.02.008>
9. Afshari Z, Mootabi F, Panaghi L. The mediating role of early maladaptive schemas in relation between attachment styles and marital satisfaction. *Iranian Journal of Family Psychology*. 2021;2(1):59–70. [Persian] https://www.ijfpjournal.ir/article_245505.html?lang=en
10. Xiong L, Zhou C, Yan L, Zhao P, Deng M, Hu Y. The impact of avoidant attachment on marital satisfaction of Chinese married people: multiple mediating effect of spousal support and coping tendency. *Acta Psychol*. 2022;228:103640. <https://doi.org/10.1016/j.actpsy.2022.103640>
11. Jahanbakhshi Z, Keshavarz Afshar H, Bahonar F, Jaybashi Z. Prediction of perceived marital justice based on sense of psychological integrity and marital empathy with mediating of marital spirituality. *Journal of Family Research*. 2022;18(3):551–68. [Persian] https://jfr.sbu.ac.ir/article_102918.html?lang=en
12. Vanwoerden S, Kalpakci AH, Sharp C. Experiential avoidance mediates the link between maternal attachment style and theory of mind. *Compr Psychiatry*. 2015;57:117–24. <https://doi.org/10.1016/j.comppsy.2014.11.015>

13. Haugan G, Eriksson M, editors. Health promotion in health care – vital theories and research. Cham: Springer International Publishing; 2021. <https://doi.org/10.1007/978-3-030-63135-2>
14. Khani F, Aghaei A. Comparison of metacognitive beliefs, satisfaction feeling, self-efficacy and sense of mental coherence between satisfaction and conflicting women. *Journal of Woman and Study of Family*. 2023;16(61):17–38. [Persian] <https://sanad.iau.ir/en/Article/954440>
15. Kline R. Principles and practice of structural equation modeling. New York: Guilford Press; 2016.
16. Kayser K. The marital disaffection scale: an inventory for assessing emotional estrangement in marriage. *Am J Fam Ther*. 1996;24(1):83–8. <https://doi.org/10.1080/01926189508251019>
17. Sadati SE, Mehrabizadeh Honarmand M, Soudani M. Validity, reliability and factor analysis of Kayser Marital Disaffection Scale. In: *The First National Congress of Family Psychology Is A Step in Drawing The Ideal Model of The Family* [Internet]. Tehran; 2013. [Persian]
18. Collins NL, Read SJ. Adult attachment, working models, and relationship quality in dating couples. *J Pers Soc Psychol*. 1990;58(4):644–63. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.58.4.644>
19. Farhadi M, Mohagheghi H, Nesai Moghadam B. The relationship between attachment styles and student interpersonal problems: the role of mediating emotional intelligence. *Razi J Med Sci*. 2020;27(1):73–84. [Persian]
20. Flensburg-Madsen T, Ventegodt S, Merrick J. Sense of coherence and physical health. Testing antonovsky's theory. *Scientific World Journal*. 2006;6:2212–9. <https://doi.org/10.1100/tsw.2006.351>
21. Alipour A, Sharif N. Validity and reliability of the Sense of Coherence (SOC) Questionnaire in university students. *Pejouhandeh*. 2012;17(1):50–6. [Persian] <https://pajoohande.sbmu.ac.ir/article-1-1276-en.html>
22. Meyers LS, Gamst G, Guarino AJ. *Applied multivariate research: design and interpretation*. London: Sage publication; 2016.
23. Rodriguez LM, Gius BK, Derrick JL, Leonard KE. A dyadic approach to attachment anxiety and avoidance, marital conflict, and drinking. *J Soc Pers Relat*. 2020;37(8–9):2386–408. <https://doi.org/10.1177/0265407520922612>
24. Parsakia K, Farzad V, Rostami M. The mediating role of attachment styles in the relationship between marital intimacy and self-differentiation in couples. *Applied Family Therapy Journal*. 2023;4(1):589–607. <https://doi.org/10.61838/kman.aftj.4.1.29>
25. Rokach A, Chan SH. Love and infidelity: causes and consequences. *Int J Environ Res Public Health*. 2023;20(5):3904. <https://doi.org/10.3390/ijerph20053904>
26. Beirami M. Predicting marital satisfaction on the basis of attachment styles and differentiation components. *Journal of Fundamentals of Mental Health*. 2012;14(53):66–77. [Persian] https://jfmh.mums.ac.ir/article_935_en.html
27. Nilforooshan P, Navidian A. Composition of spouses' attachment dimensions on marital satisfaction. *Journal of Fundamentals of Mental Health*. 2014;16(63):200–12. [Persian] https://jfmh.mums.ac.ir/article_3276.html?lang=en
28. Gillath O, Karantzas GC, Fraley RC. What is an attachment relationship? In: Gillath O, Karantzas GC, Fraley RC; editors. *Adult attachment*. Elsevier; 2016. <http://dx.doi.org/10.1016/B978-0-12-420020-3.00002-5>
29. Mc Gee SL, Höltege J, Maercker A, Thoma MV. Sense of coherence and stress-related resilience: investigating the mediating and moderating mechanisms in the development of resilience following stress or adversity. *Front Psychiatry*. 2018;9:378. <https://doi.org/10.3389/fpsy.2018.00378>
30. Ngai FW, Ngu SF. Family sense of coherence and family and marital functioning across the perinatal period. *Sex Reprod Healthc*. 2016;7:33–7. <https://doi.org/10.1016/j.srhc.2015.11.001>
31. Maddi SR. Relevance of hardiness assessment and training to the military context. *Mil Psychol*. 2007;19(1):61–70. <https://doi.org/10.1080/08995600701323301>